
Dokument na rokovanie

B9-0463/2023

17.11.2023

NÁVRH UZNESENIA

predložený na základe otázok na ústne zodpovedanie B9-0000/2023
a B9-0000/2023

v súlade s článkom 136 ods. 5 rokovacieho poriadku

o revidovanej iniciatíve zameranej na opeľovače – nový prístup k opeľovačom
(2023/2720(RSP))

**Alexander Bernhuber, Milan Brglez, Martin Hojsík, Michèle Rivasi, Anja
Hazekamp**

v mene Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín

**Uznesenie Európskeho parlamentu o revidovanej iniciatíve zameranej na opeľovače –
nový prístup k opeľovačom
(2023/2720(RSP))**

Európsky parlament,

- so zreteľom na oznámenie Komisie z 24. januára 2023 s názvom Revízia iniciatívy EÚ zameranej na opeľovače – Nový prístup k opeľovačom (COM(2023)0035),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. apríla 2023 o európskej iniciatíve občanov „Zachráňme včely a poľnohospodárov! Za poľnohospodárstvo šetrné voči včelám pre zdravé životné prostredie“¹,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 1. júna 2018 s názvom Iniciatíva EÚ zameraná na opeľovače (COM(2018)0395),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 18. decembra 2019 o iniciatíve EÚ zameranej na opeľovače²,
- so zreteľom na hodnotiacu správu z roku 2016 s názvom The assessment report of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services on pollinators, pollination and food production (Hodnotiaca správa Medzivládnej vedecko-politickej platformy pre biodiverzitu a ekosystémové služby o opeľovačoch, opeľovaní a potravinárskej výrobe),
- so zreteľom na stanovisko Európskeho výboru regiónov z 26. januára 2022 s názvom Miestne a regionálne samosprávy urýchľujú vykonávanie iniciatívy EÚ zameranej na opeľovače,
- so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru z 13. júla 2023 – Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Revízia iniciatívy EÚ zameranej na opeľovače – Nový prístup k opeľovačom³,
- so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov č. 15/2020 z 9. júla 2020 s názvom Ochrana voľne žijúcich opeľovačov v EÚ: Iniciatívy Komisie nepriniesli ovocie,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 20. mája 2020 s názvom Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 – Prinavrátenie prírody do našich životov (COM(2020)0380),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 20. mája 2020 s názvom Stratégia „z farmy na stôl“ v záujme spravodlivého, zdravého potravinového systému šetrného k životnému

---

¹ Ú. v. EÚ C 148, 28.4.2023, s. 1.

² Ú. v. EÚ C 255, 29.6.2021, s. 29.

³ Ú. v. EÚ C 349, 29.9.2023, s. 173.

prostrediu (COM(2020)0381),

- so zreteľom na oznámenie Komisie zo 14. októbra 2020 s názvom Chemikálie – stratégia udržateľnosti. Na ceste k životnému prostrediu bez toxických látok (COM(2020)0667),
  - so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. januára 2019 o postupe Únie pre povoľovanie pesticídov⁴,
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 9. júna 2021 o stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030: Prinavrátanie prírody do našich životov⁵,
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 20. októbra 2021 o stratégii „z farmy na stôl“ v záujme spravodlivého, zdravého potravinového systému šetrného k životnému prostrediu⁶,
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 23. októbra 2019 o nariadení Komisie, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 546/2011, pokiaľ ide o posudzovanie vplyvu prípravkov na ochranu rastlín na včely medonosné⁷,
  - so zreteľom na otázky Rade a Komisii o revidovanej iniciatíve zameranej na opel'ovače – nový prístup k opel'ovačom (O-0050/2023 – B9-0000/2023 a O-0051/2023 – B9-0000/2023),
  - so zreteľom na článok 136 ods. 5 a článok 132 ods. 2 rokovacieho poriadku,
  - so zreteľom na návrh uznesenia Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín,
- A. keďže približne 80 % druhov plodín a voľne rastúcich druhov kvitnúcich rastlín v Európe závisí aspoň do určitej miery od opel'ovania živočíchmi a voľne žijúce opel'ovače môžu poskytovať až 50 % požadovaných služieb opel'ovania⁸;
- B. keďže podľa európskeho červeného zoznamu klesá populácia približne jedného z troch druhov včiel, motýľov a pestríc; keďže okrem toho hrozí vyhynutie jednému z desiatich druhov včiel a motýľov a jednému z troch druhov pestríc; keďže na regionálnej úrovni bol za posledné tri desaťročia zaznamenaný úbytok populácie hmyzu až do výšky 75 %;
- C. keďže opel'ovače sú predovšetkým voľne žijúce druhy hmyzu, napr. včely (vrátane čmeľov, včiel medonosných a samotárskych druhov včiel), osy, pestrice, motýle, nočné motýle, chrobáky a iné lietajúce druhy, ako sú netopiere a vtáky, ktoré prenášajú peľ zo samčích na samičie časti kvetov, čím umožňujú oplodnenie a rozmnožovanie rastlín;

---

⁴ Ú. v. EÚ C 411, 27.11.2020, s. 48.

⁵ Ú. v. EÚ C 67, 8.2.2022, s. 25.

⁶ Ú. v. EÚ C 184, 5.5.2022, s. 2.

⁷ Ú. v. EÚ C 202, 28.5.2021, s. 49.

⁸ Garibaldi a kol.: *Wild Pollinators Enhance Fruit Set of Crops Regardless of Honey Bee Abundance* (Voľne žijúce opel'ovače zlepšujú tvorbu ovocných plodín bez ohľadu na množstvo včiel medonosných), *Science*, zv. 339, vydanie 6127, 29. marec 2013, s. 1608 – 1611.

- D. keďže množstvo voľne žijúcich druhov a populácií opel'ovačov klesá predovšetkým v dôsledku ľudskej činnosti, najmä z dôvodu zmeny klímy spôsobenej človekom, intenzívneho poľnohospodárstva, používania pesticídov, straty a degradácie prirodzených biotopov, znečistenia životného prostredia a invázií nepôvodných druhov a chorôb;
- E. keďže zhromažďovanie objektívnych, spoľahlivých a porovnateľných údajov o rozmanitosti a početnosti rôznych druhov opel'ovačov v teréne má zásadný význam z hľadiska posúdenia stavu populácií opel'ovačov a určenia, či EÚ a jej členské štáty dosiahli pokrok pri zvrátení úbytku týchto populácií;
- F. keďže včely medonosné významne prispievajú k opel'ovaniu; keďže to však nenahrádza zásadnú úlohu, ktorú v procese opel'ovania zohráva rôznorodosť voľne žijúceho opel'ujúceho hmyzu, ako sú napr. včely samotárky, motýle, pestrice a chrobáky, aj keď ich relatívny prínos sa líši v závislosti od plodiny a miesta;
- G. keďže zdravé populácie voľne žijúcich opel'ovačov poskytujú odvetviu poľnohospodárstva rozsiahlejšie a spoľahlivejšie služby opel'ovania; keďže prílišné spoliehanie sa na opel'ovanie jedným druhom, ako sú včely medonosné, takisto vedie k zvýšeným rizikám súvisiacim s väčšou zraniteľnosťou tohto druhu voči chorobám a inváziám nepôvodným druhom;
- H. keďže výnos a/alebo kvalita plodín závisia od množstva a rozmanitosti opel'ovačov; keďže rozdiely v prítomnosti opel'ovačov, ich početnosti a bohatosti možno v niektorých kontextoch a v závislosti od ekologických znakov druhov vysvetliť skôr blízkosťou a podielom priaznivých (polo-)prírodných biotopov, ako sú trávne porasty a lesy, než kvetinovými pásmi na poliach⁹; keďže v iných prípadoch môže bohatstvo kvetov na poľnohospodárskych pozemkoch kompenzovať izoláciu od prírodného biotopu¹⁰;
- I. keďže politické nástroje určené na zabezpečenie dostatočného opel'ovania plodín musia zohľadňovať potenciálnu konkurenciu medzi včelami medonosnými a pôvodnými voľne žijúcimi opel'ovačmi; keďže si to vyžaduje lepšie posúdenie toho, kedy, kde a koľko včiel medonosných je potrebných na zabezpečenie účinného opel'ovania hromadne kvitnúcich plodín bez poškodenia voľne žijúcich pôvodných opel'ovačov alebo rastlín¹¹;
- J. keďže tlak na opel'ovače súvisí najmä s poľnohospodárstvom; keďže neudržateľné komerčné lesné hospodárstvo, ktoré je zodpovedné za nedostatok starých stromov,

---

⁹ Bartholomé, O. a kol.: *Pollinator presence in orchards depends on landscape-scale habitats more than in-field flower resources* (Výskyt opel'ovačov v sadoch závisí od krajinných biotopov viac ako od kvetov na poliach), *Agriculture, Ecosystems & Environment*, zv. 293, 2020.

¹⁰ Saunders, M. a Luck, G.: *Interaction effects between local flower richness and distance to natural woodland on pest and beneficial insects in apple orchards* (Vplyv medzi bohatstvom miestnych kvetín a vzdialenosťou k prirodzenej lesnatej ploche na škodcov a užitočný hmyz v jablkových sadoch), *Agricultural and Forest Entomology*, zv. 20, č. 2, 2017, s. 279 – 287.

¹¹ Geldmann, J. a González-Varo, J.: *Conserving honeybees does not help wildlife: High densities of managed honeybees can harm populations of wild pollinators* (Ochrana včiel medonosných nepomáha voľne žijúcim druhom: vysoká hustota domestikovaných včiel medonosných môže poškodiť populácie voľne žijúcich opel'ovačov). *Sciencemag*, zv. 359, č. 6374, 2018, s. 392 – 393.

odumretého dreva a súvisiacich mikrobiotopov, bolo taktiež označené za jednu z hlavných hrozieb pre pestrice, z ktorých je 37 % v Európe ohrozených vyhynutím¹²;

- K. keďže opeľovače sú nevyhnutné na zachovanie biodiverzity a zdravia ekosystémov, pretože prispievajú k zachovaniu a vytváraniu biotopov voľne žijúcich druhov, sú kľúčové pre produkciu osiva v poľnohospodárskych aj prírodných systémoch, sú neoddeliteľnou súčasťou produkcie potravín, kvality výživy a potravinovej bezpečnosti a prispievajú ku kráse a estetike krajiny tým, že umožňujú rast a kvitnutie rôznych rastlín; keďže ich priamy prínos k poľnohospodárstvu EÚ sa odhaduje na približne 15 miliárd EUR¹³; keďže štyri z piatich druhov plodín a voľne rastúcich kvetov sú aspoň do určitej miery závislé od opeľujúceho hmyzu; keďže opeľovače okrem iného významne podporujú živobytie poľnohospodárov a ďalších zainteresovaných strán v poľnohospodárskom sektore;
- L. keďže z novej správy o motýľoch žijúcich v trávnych porastoch v celej Európe vyplýva, že počet týchto motýľov klesol len za desať rokov o 36 % a že hlavnými faktormi vplývajúcimi na ich pokles je intenzifikácia poľnohospodárstva v dôsledku premeny trávnych porastov na ornú pôdu a v dôsledku intenzívneho používania hnojív a herbicídov, čo znižuje počet lúčnych kvetov, ktoré sú pre motýle zdrojom potravy;
- M. keďže opeľovače sú životne dôležité pre potravinovú aj výživovú bezpečnosť a sú nevyhnutné pre druhy potravín, ako sú ovocie, zelenina, orechy a semená, ktoré sú zase kľúčové pre zabezpečenie dobrej výživy, a najmä na prevenciu neprenosných ochorení;
- N. keďže úbytok voľne žijúcich opeľovačov a dôsledky na potravinovú bezpečnosť, odolnosť poľnohospodárstva, ľudské zdravie, kvalitu života, kvalitnú výživu a ekosystémové služby zvýšili verejné povedomie a vyvolali vážne obavy v celej spoločnosti, čo podnietilo opatrenia na riešenie príčin ich úbytku a zmiernenie jeho následkov, v dôsledku čoho bola okrem iného úspešne uzavretá európska iniciatíva občanov s názvom Zachráňme včely a poľnohospodárov!, v ktorej sa vyzýva na prechod na poľnohospodárstvo šetrnejšie voči včelám;
- O. keďže príručka Komisie pre mestá priaznivé pre opeľovače poskytuje cenné odporúčania pre mestské prostredie, ktoré podporuje opeľovače;
- P. keďže agentúra Európska environmentálna agentúra (EEA) vo svojej správe o stave životného prostredia v Európe za rok 2019 uviedla, že deväť z 13 osobitných politických cieľov stanovených na rok 2020 v oblasti ochrany, zachovania a posilnenia európskej biodiverzity a prírody neboli v roku 2020 do veľkej miery na dobrej ceste k ich splneniu¹⁴; keďže medzi týchto deväť cieľov patrili ciele súvisiace s chránenými druhmi a biotopmi EÚ, bežnými druhmi (vtáky a motýle) a so stavom ekosystému

---

¹² Komisia Medzinárodnej únie pre zachovanie prírodných druhov – Hoverfly Specialist Group/Conservation Planning Specialist Group, *European Hoverflies: Moving from Assessment to Conservation Planning* (Európske pestrice: prechod od posudzovania k plánovaniu ochrany). Conservation Planning Specialist Group, Apple Valley, MN, USA, 2022.

¹³ Európsky dvor audítorov, osobitná správa 15/2020, Ochrana voľne žijúcich opeľovačov v EÚ – Iniciatívy Komisie nepriniesli ovocie, 2020.

¹⁴ EEA, Životné prostredie Európy – stav a perspektíva do roku 2020: znalosti potrebné na prechod k udržateľnej Európe, Úrad pre vydávanie publikácií EÚ, Luxemburg, 2019.

a služieb;

Všeobecné pripomienky a dôsledky úbytku opel'ovačov

1. víta revidovanú iniciatívu EÚ zameranú na opel'ovače – nový prístup k opel'ovačom a zdôrazňuje, že je naliehavo potrebné, aby Komisia, členské štáty a regionálni a miestni aktéri čo najskôr, najneskôr však do roku 2030 prijali konkrétne opatrenia na zvrátenie úbytku opel'ovačov;
2. víta európsku iniciatívu občanov s názvom Zachráňme včely a poľnohospodárov!; domnieva sa, že poľnohospodárstvo šetrné k životnému prostrediu je základom udržateľnej výroby zdravých potravín; domnieva sa, že požiadavky občanov sa musia rýchlo a efektívne premietnuť do budúcich politík;
3. vyjadruje súhlas s tým, že úbytok opel'ovačov je hrozbou pre blahobyt ľudí, poľnohospodársku produktivitu, potravinovú bezpečnosť a prírodu vo všeobecnosti; zdôrazňuje, že opel'ovanie voľne žijúcimi a chovanými opel'ovačmi je základným poľnohospodárskym vstupom; zdôrazňuje, že ročná hodnota ekosystémovej služby opel'ovania v EÚ vyčíslená na 4,5 miliardy EUR zohľadňuje len hodnotu služby, ktorá sa v skutočnosti vykonáva a vedie k výnosom ovocia a zeleniny; zdôrazňuje, že táto hodnota by mohla byť oveľa vyššia, ak by v dôsledku tlakov, ktorým sú opel'ovače vystavené, neprevládali ich nedostatok¹⁵;
4. zdôrazňuje, že opel'ovanie plodín prostredníctvom voľne žijúcich a domestikovaných živočíchov je kľúčovou a ohrozenou ekosystémovou službou¹⁶; konštatuje, že celosvetová hospodárska hodnota opel'ovania domestikovanými a voľne žijúcimi živočíchmi sa odhaduje na 153 miliárd EUR, zatiaľ čo strata spotrebiteľského prebytku spojená s celkovou stratou miery opel'ovania živočíchmi sa odhaduje na 190 až 310 miliárd EUR¹⁷;
5. zdôrazňuje prínosy opel'ovania pre ľudské zdravie a dobré životné podmienky, ako aj potrebu zabezpečiť, aby mohlo pokračovať udržateľným spôsobom; ďalej konštatuje, že opel'ovače prispievajú k poľnohospodárskemu výnosu 35 % celosvetovej výroby potravín¹⁸, pričom plodiny opel'ované živočíchmi obsahujú väčšinu viacerých vitamínov (A, C a E) a minerálov (vápnik, fluorid a železo), ktoré sú k dispozícii ako zdroj výživy na celom svete¹⁹; zdôrazňuje preto, že opel'ovače sú životne dôležité pre potravinovú aj výživovú bezpečnosť;
6. konštatuje, že úbytok opel'ovačov má mnohé nepriaznivé účinky na životné prostredie

¹⁵ Eurostat, [Účtovanie ekosystémov a ich služieb v Európskej únii – vydanie z roku 2021](#), Úrad pre publikácie EÚ, Luxemburg, 2021.

¹⁶ Potts S. a kol.: *Global pollinator declines: trends, impacts and drivers* (Celosvetový úbytok opel'ovačov: trendy, vplyvy a príčiny), *Trends in Ecology & Evolution*, zv. 25, 2010, s. 345 – 353.

¹⁷ Gallai, N. a kol.: *Economic Valuation of the Vulnerability of World Agriculture Confronted with Pollinator Decline* (Hospodárske hodnotenie zraniteľnosti svetového poľnohospodárstva v súvislosti s úbytkom opel'ovačov), *Ecological Economics*, zv. 68, 2009, s. 810 – 821.

¹⁸ Klein, A. M. a kol.: *Importance of pollinators in changing landscapes for world crops* (Význam opel'ovačov z hľadiska svetových plodín v meniacej sa krajine), *Proceedings of the Royal Society*, zv. 274, č. 1608, 2007, s. 303 – 313.

¹⁹ Eilers, E. a kol.: *Contribution of Pollinator-Mediated Crops to Nutrients in the Human Food Supply* (Prínos opel'ovaných plodín k živinám v zásobovaní potravinami pre ľudí), *PLOS ONE*, zv. 6, č. 6, 2011.

a ľudské zdravie; zdôrazňuje, že jedným z nich je klesajúca celosvetová dostupnosť ovocia a zeleniny, čo by mohlo viesť k poklesu ich spotreby, a tým k nárastu neprenosných ochorení²⁰;

7. uznáva prínos prvej iniciatívy EÚ zameranej na opeľovače; vyzýva Komisiu, aby výsledky iniciatívy začlenila do budúcej stratégie v oblasti biodiverzity, a to aj pokiaľ ide o ďalšie kľúčové ekosystémové služby, ktoré hmyz poskytuje;
8. víta záväzky Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru a Európskeho výboru regiónov týkajúce sa možností a spoločnej zodpovednosti európskych spoločensko-profesionálnych záujmových skupín a miestnych a regionálnych samospráv pri urýchlení vykonávania iniciatívy zameranej na opeľovače a dosahovaní jej cieľov;
9. zdôrazňuje potrebu riešiť všetky hlavné príčiny úbytku opeľovačov;

Zabezpečenie súdržnosti politík: poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, zníženie znečistenia a zvýšenie prepojenosti

10. pripomína, že Európska zelená dohoda bola prijatá ako nová holistická stratégia, ktorá EÚ umožňuje riešiť výzvy súvisiace s klímou a životným prostredím, pričom sa na nikoho nezabudne; pripomína, že ciele Zelenej dohody vrátane stratégie EÚ v oblasti biodiverzity a stratégie Z farmy na stôl sa dosiahnu len vtedy, keď sa skutočne dosiahne hlavný cieľ revidovanej iniciatívy EÚ zameranej na opeľovače, a to zvrátiť úbytok opeľovačov; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby obe stratégie urýchlili a v plnej miere vykonali; opätovne zdôrazňuje, že ciele stratégie v oblasti biodiverzity do roku 2030 sa musia v plnej miere splniť; naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa zaviazali k zásadným a doplnkovým opatreniam na ochranu biodiverzity;
11. zdôrazňuje, že je potrebné odstrániť medzery v kľúčových odvetvových politikách EÚ, ktoré riešia problém úbytku opeľovačov, a začleniť opatrenia na ochranu opeľovačov do príslušných politík EÚ;
12. zdôrazňuje, že špecializované vnútroštátne a/alebo regionálne stratégie ochrany opeľovačov sú základnými nástrojmi na mobilizáciu všetkých príslušných strán a riadenie všetkých opatrení potrebných na zvrátenie úbytku opeľovačov; oceňuje úsilie členských štátov, ktoré prijali osobitné národné alebo regionálne stratégie na ochranu opeľovačov, a vyzýva ostatné členské štáty, aby tak urobili čo najskôr, s cieľom koordinovane a spoločne riešiť všetky príčiny úbytku s prihliadnutím na vnútroštátne, regionálne a miestne špecifiká a podmienky;
13. vyzýva Komisiu, aby posúdila súlad strategických plánov spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) s cieľmi iniciatívy EÚ zameranej na opeľovače; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby tieto plány spoločne zlepšili, pretože sa zistilo, že neobsahujú potrebné opatrenia; ďalej vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v rámci strategických plánov SPP vytvorili osobitnú kapitolu s cieľom stanoviť konkrétne opatrenia zamerané na ochranu voľne žijúcich a chovaných opeľovačov vzhľadom na ich význam ako

---

²⁰ Smith, M. a kol.: *Effects of decreases of animal pollinators on human nutrition and global health: a modelling analysis (Účinky poklesu počtu živočíšnych opeľovačov na výživu ľudí a globálne zdravie: modelová analýza)*, zv. 386, č. 10007, 2015, s. 1964 – 1972;

poskytovateľov poľnohospodárskych vstupov; zdôrazňuje, že rozpočet SPP na roky 2023 – 2027 poskytuje podporu pre postupy týkajúce sa klímy a mal by sa využiť na dosiahnutie cieľov EÚ v oblasti biodiverzity vrátane ochrany opel'ovačov;

14. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, že súčasné a budúce mechanizmy a platformy riadenia budú plne funkčné s cieľom dosiahnuť v dohodnutých lehotách ciele iniciatívy zameranej na opel'ovače a všeobecnejšie ciele stratégie biodiverzity; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby vykonala potrebné legislatívne a nelegislatívne opatrenia, ktoré povedú k odstráneniu existujúcich medzier v riadení a politikách a k odstráneniu prekážok pri plnení cieľov a zámerov dohodnutých na úrovni EÚ;
15. v tejto súvislosti zdôrazňuje silné prepojenie medzi revidovanou iniciatívou EÚ zameranou na opel'ovače a navrhovanými právnymi predpismi EÚ o obnove prírody, pokiaľ ide o dosiahnutie trendu zvrátenia úbytku opel'ovačov, najmä zosúladením vnútroštátnych opatrení na obnovu prírody s príslušnými politikami v rámci iniciatívy EÚ zameranej na opel'ovače;
16. zdôrazňuje, že je naďalej potrebné lepšie chrániť opel'ovače pred rizikami vyplývajúcimi z pesticídov a biocídov, a vyjadruje poľutovanie nad oneskorením pri prijímaní opatrení na ochranu opel'ovačov prostredníctvom postupov autorizácie stanovených v nariadení (ES) č. 1107/2009²¹ a nariadení (EÚ) č. 528/2012²²;
17. považuje prítomnosť starých stromov, odumretého dreva a súvisiacich mikrohabitátov za nevyhnutnú pre opel'ovače z hľadiska ich vývoja a schopnosti hľadať potravu a hniezdiť; v tejto súvislosti oceňuje, že jeden plán ochrany v rámci Nového prístupu k opel'ovačom sa bude zameriavať konkrétne na lesnú krajinu; domnieva sa, že plán ochrany prírody by mal hľadať synergie s prírodou blízokým lesným hospodárstvom;
18. zdôrazňuje, že je dôležité rozšíriť základňu vedeckých poznatkov na posudzovanie relatívnej toxicity všetkých pesticídov (a nie len insekticídov) pre včely a iné opel'ovače, tak aby sa ciele znižovania škôd mohli do roku 2027 lepšie nastaviť; ďalej zdôrazňuje, že je dôležité zmeniť právne predpisy a vykonávať politiky podľa najnovších vedeckých dôkazov s cieľom zastaviť úbytok opel'ovačov;
19. požaduje, aby sa v záujme ochrany ľudského zdravia a biodiverzity najneskôr do roku 2027 ukončil dovoz poľnohospodárskych produktov vyrobených s použitím pesticídov, ktoré sú v EÚ zakázané a ktoré môžu opel'ovačom spôsobiť neprijateľné škody;
20. berie na vedomie revidované usmernenie Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín k hodnoteniu rizika prípravkov na ochranu rastlín pre včely (*Apis mellifera*, *Bombus* spp. a včely samotárky) a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby ho urýchlene vykonali; berie na vedomie dohodu dosiahnutú na zasadnutí Rady EÚ pre poľnohospodárstvo a rybárstvo, ktoré sa konalo 28. až 29. júna 2021, o stanovení osobitného cieľa ochrany na úrovni 10 % ako maximálnej povolenej úrovne zníženia veľkosti kolónie v dôsledku

---

²¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 z 21. októbra 2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh a o zrušení smerníc Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS (Ú. v. EÚ L 309, 24.11.2009, s. 1).

²² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 528/2012 z 22. mája 2012 o sprístupňovaní biocídnych výrobkov na trhu a ich používaní (Ú. v. EÚ L 167, 27.6.2012, s. 1).

vystavenia včiel medonosných pesticídom; berie na vedomie rozhodnutie Stáleho výboru pre rastliny, zvieratá, potraviny a krmivá z mája 2022 o zavedení prístupu založeného na nevymedzenej prahovej hodnote, pokiaľ ide o osobitné ciele ochrany čmeľov aj včiel samotárov; domnieva sa, že osobitné ciele ochrany voľne žijúcich opel'ovačov musia byť v súlade s potrebou obnovy populácií, ktoré sú už vyčerpané; berie na vedomie záväzok Komisie aktualizovať súčasný systém hodnotenia rizík pesticídov pre necieľové článkonožce (v rámci ktorého sa hodnotia všetky voľne žijúce druhy opel'ovačov, ktoré nie sú zahrnuté v usmerňovacom dokumente o včelách) a zdôrazňuje, že táto aktualizácia je naliehavou prioritou;

21. pripomína Komisii a členským štátom svoju všeobecne podporovanú námietku proti vykonávaciemu aktu o vplyve prípravkov na ochranu rastlín na včely medonosné²³ a svoje dlhodobo zastávané stanovisko, že opel'ovače si vyžadujú viac ochrany;
22. vyjadruje znepokojenie nad obmedzeniami hodnotenia jednotlivých účinných látok, ktoré sa používajú počas procesu autorizácie pesticídov; vyzýva preto Komisiu a Európsky úrad pre bezpečnosť potravín, aby na základe projektu IPol-ERA bezodkladne umožnili prechod na posudzovanie environmentálnych rizík pesticídov pre hmyz vrátane opel'ovačov, ktoré bude ucelenejšie a zasadené do príslušného kontextu; domnieva sa, že táto systémová transformácia by mala zohľadňovať širokú škálu opel'ovačov a kumulatívne účinky rôznych chemických látok a že si vyžaduje koordinované úsilie všetkých príslušných agentúr;
23. berie na vedomie návrh usmernenia Európskej chemickej agentúry o hodnotení rizík, ktoré pre včely vyplývajú z používania biocídov; zdôrazňuje potrebu urýchlene finalizovať usmerňovací dokument, aby sa mohol začať používať v procese autorizácie podľa nariadenia (EÚ) č. 528/2012 na úrovni EÚ alebo členských štátov a pri schvaľovaní na úrovni EÚ;
24. zdôrazňuje, že zmysluplné zapojenie veľkých výrobcov potravín, veľkoobchodníkov a maloobchodníkov s ich dodávateľmi by mohlo priniesť pridanú hodnotu pri znižovaní používania pesticídov a ich rizík; zdôrazňuje, že je potrebné, aby veľké spoločnosti v potravinovom reťazci uzatvárali dlhodobé zmluvy so svojimi producentmi a pomáhali svojim poľnohospodárom správne uplatňovať postupy integrovanej ochrany proti škodcom, okrem iného tým, že poľnohospodárom a pestovateľom ponúknu nevyhnutnú finančnú a technickú podporu s cieľom zabezpečiť ich rýchly prechod na agroekologické a ekologické poľnohospodárske postupy a zároveň zaručiť spravodlivú cenu za ich úsilie;
25. konštatuje, že emisie dusíka vedú k eutrofizácii poloprirodzených trávnych porastov, poškodzujú biotopy opel'ovačov a spôsobujú vyhynutie ohrozených druhov; zdôrazňuje potrebu prijať dôraznejšie opatrenia na zníženie emisií dusíka, ktoré majú nepriaznivý vplyv na trávne porasty dôležité pre opel'ovače;
26. vyjadruje poľutovanie nad absenciou koordinovaného úsilia o riešenie problému svetelného znečistenia, pričom niektoré krajiny prijímajú vnútroštátne politiky a iné

---

²³ Uznesenie Európskeho parlamentu z 23. októbra 2019 o nariadení Komisie, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 546/2011, pokiaľ ide o posudzovanie vplyvu prípravkov na ochranu rastlín na včely medonosné (Ú. v. EÚ C 202, 28.5.2021, p. 49).

krajiny nekonajú vôbec; podporuje zavedenie potrebných metrík, ktoré zaznamenávajú úrovně svetelného znečistenia v EÚ a členských štátoch a podávajú o nich správy, aby sa umožnilo stanovenie cieľov v oblasti znižovania znečistenia v porovnaní s dohodnutými východiskovými hodnotami a monitorovanie pokroku; podporuje využívanie služieb programu Copernicus na stanovenie diagnózy súčasného svetelného znečistenia v EÚ;

27. zdôrazňuje potrebu začleniť zachovanie biodiverzity a ekosystémových služieb do postupov územného plánovania s cieľom chrániť populácie opeľovačov, prispieť k ich rozmanitosti a vytvoriť nové a dobre prepojené biotopy;
28. vyzýva členské štáty, aby monitorovali populácie opeľovačov v mestských oblastiach, zhromažďovali údaje o zdraví opeľovačov a vypracovali stratégie ich ochrany založené na dôkazoch; podporuje výmenu najlepších postupov a skúseností medzi mestami s cieľom vytvoriť sieť pre činnosti zamerané na ochranu opeľovačov v mestách;
29. zdôrazňuje prínosy zelených striech, vertikálnych záhrad a udržateľných postupov mestského poľnohospodárstva, pretože poskytujú opeľovačom biotopy a prispievajú k odolnosti miest a zlepšeniu kvality života;
30. v tejto súvislosti zdôrazňuje silné prepojenie medzi revidovanou iniciatívou EÚ zameranou na opeľovače, presadzovaním a zlepšovaním ochrany prírody podľa smernice o vtáctve²⁴ a smernice o biotopoch²⁵, a navrhovanými právnymi predpismi EÚ o obnove prírody, pokiaľ ide o dosiahnutie trendu zvrátenia úbytku opeľovačov, najmä zosúladením vnútroštátnych opatrení na obnovu prírody s príslušnými politikami v rámci iniciatívy EÚ zameranej na opeľovače; požaduje opatrenia na riešenie straty biodiverzity mimo chránených území; pripomína, že obnova prírody a ekosystémov na chránených územiach nemôže vynahradiť pokračujúcu stratu biodiverzity a degradáciu ekosystémov v iných oblastiach;
31. vyjadruje znepokojenie nad pokračujúcou stratou a fragmentáciou biotopov a ich nepriaznivými účinkami na mnohé druhy opeľujúceho hmyzu; v tejto súvislosti víta záväzok Komisie vypracovať spolu s členskými štátmi projekt siete ekologických koridorov pre opeľovače, tzv. Buzz Lines, ktoré by prepojili existujúce prírodné oblasti pomocou ekologických koridorov a umožnili tak druhom pohybovať sa pri hľadaní potravy, úkrytov a miest na hniezdenie a rozmnožovanie; zdôrazňuje potrebu dohodnúť sa na pláne opatrení s lehotami a vyzýva členské štáty, aby sa zaviazali k jeho vykonávaniu;
32. zdôrazňuje, že lineárna infraštruktúra v EÚ by mala byť koncipovaná, riadená a prispôbená tak, aby sa minimalizovali negatívne účinky v podobe fragmentácie biotopov, a nesmie narúšať integritu siete Buzz Line;
33. vyzýva členské štáty, aby v čo najväčšej možnej miere podporovali rozmanitosť druhov

---

²⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. EÚ L 20, 26.1.2010, s. 7).

²⁵ Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7).

plodín pestovaných na ornej pôde a zachovávali prirodzené biotopy opeľovačov;

Monitorovanie a ukazovatele

34. zdôrazňuje zásadnú úlohu poľnohospodárov pri ochrane biotopov opeľovačov a podpore udržateľných poľnohospodárskych postupov, ktorých prioritou sú dobré životné podmienky týchto kľúčových druhov, čím prispievajú k zachovaniu biodiverzity; v tejto súvislosti zdôrazňuje poľnohospodárske postupy, ktoré sa už vykonávajú na miestnej úrovni s cieľom chrániť biotopy opeľovačov; zároveň zdôrazňuje význam nezávislej siete poradcov na podporu šírenia a účinného vykonávania opatrení šetrných k opeľovačom;
35. podporuje vysádzanie a obnovu viacdruhových sadov, pretože sú zdrojom peľu a nektáru;
36. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vypracovali štandardizovaný systém EÚ na monitorovanie opeľovačov s cieľom zlepšiť zber údajov o populácii opeľovačov; zdôrazňuje, že podrobnosť zozbieraných údajov by mala umožniť odhalenie ročných zmien v populáciách, ktoré sú relevantné pre politické a ochranné opatrenia; vyzýva členské štáty, aby podporovali odbornú prípravu a budovanie kapacít s cieľom rýchlo získať ľudské zdroje potrebné na monitorovanie opeľovačov;
37. v tejto súvislosti víta pôvodný návrh expertov na systém EÚ na monitorovanie opeľovačov²⁶ ako základ pre rozvoj pokročilejších možností; vyzýva Komisiu, aby v tejto technickej práci pokračovala v úzkej spolupráci s členskými štátmi s cieľom vytvoriť súbor možností financovania nákladov s ohľadom na systém EÚ na monitorovanie opeľovačov; domnieva sa, že každú možnosť by mal sprevádzať plán vykonávania, v ktorom sa uvedú nedostatky v technických kapacitách členských štátov a spôsoby ich rýchleho riešenia;
38. vyzýva Komisiu, aby overila, či nástroje strategického plánovania na riadenie lokalít sústavy Natura 2000 vrátane prioritných akčných rámcov zahŕňajú požiadavky na ochranu voľne žijúcich opeľovačov, a aby posúdila príslušné opatrenia navrhnuté členskými štátmi v prioritných akčných rámcoch;
39. domnieva sa, že kvalitné ročné monitorovanie podporované, okrem iného, primerane vysokým počtom lokalít v každom členskom štáte, aby bolo možné odhaliť zmeny v početnosti a bohatosti druhov rôznych skupín opeľovačov, ktoré sa posudzujú aspoň každé tri roky, sú nevyhnutné na podporu a zlepšenie rozhodovacích procesov, zabezpečenie účinnejších verejných výdavkov a zvýšenie zodpovednosti a pochopenia vplyvu politik a právnych predpisov;
40. oceňuje záväzok Komisie dokončiť spoločne s členskými štátmi a EEA mapovanie kľúčových oblastí opeľovačov v celej EÚ do roku 2025 a posúdenie červeného zoznamu kľúčových skupín opeľujúceho hmyzu do roku 2024; oceňuje úsilie Komisie pri vypracúvaní a koordinácii vykonávania akčných plánov pre jednotlivé druhy; vyzýva členské štáty, aby urýchlili realizovali potrebné ochranné opatrenia na

---

²⁶ Potts, S. a kol.: [Návrh systému EÚ na monitorovanie opeľovačov](#), Spoločné výskumné centrum, Úrad pre publikácie EÚ, Luxemburg, 2020.

všetkých príslušných úrovniach riadenia a aby podporovali odborníkov a zainteresované strany; ďalej vyzýva členské štáty, aby zlepšili súčasné úsilie o ochranu v chránených oblastiach a zväžili vytvorenie nových chránených oblastí pre motýle, nočné motýle a iné voľne žijúce opeľovače, najmä druhy zaradené na červený zoznam;

41. oceňuje prácu a výsledky minulých a prebiehajúcich iniciatív EÚ zameraných na monitorovanie druhov, stavu biotopov, znečisťujúcich látok prítomných v životnom prostredí a zvyšovanie povedomia; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby vytvorila právny základ a trvalý finančný rámec pre tieto iniciatívy: SPRING (Strengthening Pollinator Recovery through INDicators and monitoring – posilňovanie obnovy opeľovačov prostredníctvom indikátorov a monitoringu), INSIGNIA (environmentálne monitorovanie znečisťujúcich látok prostredníctvom včiel medonosných), EMBAL (European Monitoring of Biodiversity in Agricultural Landscapes – európske monitorovanie biodiverzity v poľnohospodárskej krajine), LUCAS (Land Use and Coverage Area frame Survey – rámcový prieskum o využívaní pôdy a krajinej pokrývke), STING (Science and Technology for Pollinating Insects – veda a technológia pre opeľujúci hmyz) a eLTER (Long-Term Ecosystem Research in Europe – Dlhodobý výskum ekosystémov v Európe) a uľahčiť začlenenie iniciatív EMBAL a INSIGNIA, ako aj budúceho systému monitorovania opeľovačov v EÚ, do rámca eLTER; zdôrazňuje, že monitorovanie príčin úbytku opeľovačov je potrebné vykonávať nepretržite počas dlhého časového obdobia;
42. opakuje svoju výzvu na začlenenie ukazovateľa zameraného na opeľovače a špecifického pre spoločnú poľnohospodársku politiku, s cieľom vyhodnotiť do roku 2026 vplyv tejto politiky na opeľovače a opeľovanie;

Zdroje, výmena poznatkov a budovanie kapacít

43. vyzýva Komisiu, aby posúdila nové spôsoby financovania opatrení potrebných na splnenie cieľov iniciatívy EÚ zameranej na opeľovače, a to aj zriadením fondu na ochranu prírody v rámci nového viacročného finančného rámca na obdobie po roku 2027; zdôrazňuje, že v rámci iniciatívy sa musí mobilizovať dostatok dodatočných finančných zdrojov a na úrovni EÚ a členských štátov sa musia zabezpečiť záväzky a investície v takom rozsahu a s takou naliehavosťou, aby sa do roku 2030 prispelo k zastaveniu úbytku opeľovačov; vyzýva Komisiu, aby navrhla osobitný rozpočtový riadok, ktorý bude podporovať systematické monitorovanie biodiverzity, ukazovatele a podávanie správ o pokroku, trendoch a tlakoch vo všetkých členských štátoch;
44. vyzýva príslušné generálne riaditeľstvá Komisie a agentúru EEA, Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a Európsku chemickú agentúru, aby zintenzívnili spoluprácu s cieľom odstrániť zistené nedostatky v údajoch a politikách; domnieva sa, že s cieľom zlepšiť tvorbu politík a zabezpečiť súdržnosť politík na všetkých úrovniach musia Komisia, agentúry EÚ a členské štáty zlepšiť zber, výmenu, správu a vytváranie nových údajov o biodiverzite;
45. vyzýva Komisiu, aby vytvorila vhodné mechanizmy riadenia a monitorovania vrátane jasného rozdelenia zodpovednosti útvarami Komisie zapojeným do oblastí politiky týkajúcich sa voľne žijúcich opeľovačov;
46. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali výskum s cieľom lepšie pochopiť

vplyv látok s vlastnosťami endokrinných disruptorov na opel'ovače a aby vykonávali politiky založené na najnovších vedeckých dôkazoch o tomto vplyve;

47. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali výskum s cieľom lepšie pochopiť interakcie medzi včelami medonosnými a pôvodnými/volne žijúcimi opel'ovačmi, a to aj z hľadiska súťaže medzi nimi;
48. zdôrazňuje význam ochrany opel'ovačov nielen v EÚ, ale aj na celom svete, a vyzýva Komisiu, aby presadzovala príslušné opatrenia;
49. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa aktívne zapájali do diplomacie v otázke včiel ako nástroja zahraničnej politiky na podporu začlenenia problematiky opel'ovačov do medzinárodných politík s cieľom podporiť činnosti, ktoré prispievajú k environmentálnej a sociálnej odolnosti rozvojových krajín a zraniteľných skupín;
50. uznáva význam vedcov z radov občanov vrátane poľnohospodárov a taxonómov, ktorých je potrebné ďalej podporovať, aby mohli rozširovať svoje odborné znalosti a osvedčené postupy a vymieňať si ich naprieč členskými štátmi; zároveň uznáva zistenia štúdie zadanej Komisiou²⁷ a uverejnenej v decembri 2022, podľa ktorej sú odborné znalosti nedostatočné najmä v krajinách s najbohatšou biodiverzitou, a konštatuje, že taxonómovia sú prevažne muži a starnú; pripomína, že jednou z prekážok účinného vykonávania programov občianskej vedy je nedostatok taxonomických odborných znalostí o spracúvaní údajov a nedostatok taxonomických nástrojov, a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby tieto nedostatky odstránili; oceňuje úspešnú prácu projektu Pollinator Ambassadors pri zvyšovaní povedomia a motivácii občanov a podnikov;
51. naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby odborníkom, zástupcom občianskej spoločnosti a jednotlivcom poskytli malé grantové programy na podporu miestnych a regionálnych opatrení zameraných na opel'ovače a aby umožnili vytvorenie platformy EÚ pre voľne žijúce opel'ovače, ktorá by na dlhodobom základe koordinovala ich úsilie a uľahčovala výmenu poznatkov;
52. zdôrazňuje potenciál vytvárania miestnych sietí a platforiem na výmenu poznatkov, v rámci ktorých si poľnohospodári môžu vymieňať najlepšie postupy a prispievať k ochrane opel'ovačov, ktoré sú neoceniteľnými druhmi, a zároveň zabezpečiť odolnosť našich poľnohospodárskych systémov a potravinovú bezpečnosť;
53. vyzýva Komisiu, aby do taxonomickej platformy vytvorenej v rámci projektov Orbit a Taxo-fly zahrnila všetky kľúčové skupiny opel'ujúceho hmyzu a aby zabezpečila a zlepšila jej funkčnosť vytvorením nástrojov pre taxonómov a vedcov z radov občanov;
54. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili koordináciu a dostupnosť všetkých potrebných prostriedkov na zachovanie a zlepšenie európskych systémov monitorovania motýľov v celej EÚ, a to aj zvýšením oblastí výskumu motýľov, monitorovaním zriedkavých a ohrozených druhov, využívaním technológie podávania správ v reálnom čase a poskytovaním dlhodobej finančnej pomoci ich vymenovaným koordinátorom;

---

²⁷ Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre životné prostredie, *European Red List of insect taxonomists*, (Európsky červený zoznam taxonómov hmyzu), Úrad pre publikácie EÚ, 2022.

vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vytvorili a viedli verejnú databázu EÚ, ktorá bude nevyhnutná pre budúci systém monitorovania opel'ovačov v EÚ;

55. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali vzdelávacie programy pre včelárov a študentov poľnohospodárstva s cieľom vybudovať kapacitu v oblasti riadenia a podpory biodiverzity a opel'ovania ako ekosystémovej služby; zdôrazňuje, že na podporu opatrení v prospech populácií opel'ovačov sú potrebné systémy stimulov a že poľnohospodárom a iným užívateľom pôdy by sa mala poskytnúť finančná podpora;

56. zdôrazňuje význam otvoreného, konštruktívneho a skutočného dialógu medzi inštitúciami EÚ a zástupcami príslušných orgánov na všetkých úrovniach riadenia, odborníkmi, včelármi a občanmi, pretože môže pripraviť pôdu pre nové partnerstvá, opatrenia a záväzky a väčšiu angažovanosť, ako to bolo napríklad počas Európskeho týždňa opel'ovačov 2021: Nový prístup k opel'ovačom; domnieva sa, že predpokladom úspešného vykonávania tejto iniciatívy je výmena poznatkov, zvyšovanie informovanosti, budovanie kapacít a zapojenie všetkých príslušných zainteresovaných strán, vedcov z radov občanov a mladých ľudí zaoberajúcich sa ochranou opel'ovačov;

o

o o

57. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.